

Ulusal çocuk cerrahisi kongreleri

Serdar SANDER

SSK Bakırköy Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim Hastanesi, Çocuk Cerrahisi Kliniği, İstanbul

Özet

Önbilgi/Amaç: Çalışmada Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongreleri ile katılan çocuk cerrahisi merkezlerinin genel özelliklerinin belgelenmesi, gözlenen sorunların ve çözüm olanaklarının tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tüm rakamlar 17 kongrenin özet kitapçıkları incelenerek çıkarılmış, 1989'da İstanbul'da düzenlenen 6.Uluslararası Çocuk Cerrahisi Kongresi sayı olarak 9. Ulusal Kongre kabul edildiği halde özünde ulusal bir kongre olmadığı için çalışma dışı bırakılmıştır. Katılan kliniklerin kongre bağlantılı özelliklerini belirlemek için Pediyatrik Cerrahi Dergisi'ndeki tüm yazıları ile 1981-Temmuz 2001 tarihleri arasındaki zaman diliminde internete PubMed Medline'da yer alan yazıları taranmıştır.

Bulgular: 17 kongrede sunulan 1421 çalışmanın % 34'ü mide-bağırsak sistemini, % 22'si ürogenital sistemi konu almıştır. Deneysel çalışma oranı % 20 olup; bunların % 30'ü bağırsak iskemisi % 22'si ise testis ile ilgilidir. Çocuk cerrahisi dışındaki dalların sunumları tüm sunumların % 7'sini oluşturmaktadır. Ülkemizde 80'in üzerinde hastanede çocuk cerrahisi bulunduğu halde 17 kongreye toplam 63 çocuk cerrahisi kliniği katılmış ve sunumların % 73'ünü 28 merkez yapmıştır. On ve daha çok sunumu olan merkezler, bu sunumlarının yalnız % 21'ini yazı haline getirmiştir.

Sonuç: Ulusal kongrelerimiz çocuk cerrahisinin ülkemizdeki konumunu net olarak yansıtmaktadır. Çocuk ürolojisindeki gelişmelere karşın diğer yan dallardaki durum önlem alınmazsa uzun dönemde alanımızın kısıtlanmasına yol açabilecek niteliktedir. Sunulan çalışmaların ancak beşte birinin yazı haline getirilmesi üzerinde durulması gereken bir eğilimdir.

Anahtar kelimeler: Ulusal çocuk cerrahisi kongreleri, Türkiye çocuk cerrahisi merkezleri, Pediyatrik Cerrahi Dergisi, İnternet

Adres: Dr. Serdar Sander, Ahmet Vefik Paşa Cad. Banka Ap. B-Blok No: 5/3 Fındıkzade, İstanbul
Yayına Kabul Tarihi: 22.03.2001

Summary

Turkish national congresses of pediatric surgery

Background/Purpose: The aim of this study is to document the general characteristics of the Turkish national congresses of pediatric surgery along with national pediatric surgical centers, and to discuss the problems observed and their probable solutions.

Method: All parameters were derived from the abstract books of the 17 Turkish national congresses. 6th. International Congress of Pediatric Surgery that was organized in Istanbul at 1989, and accepted as the 9th. national congress was not included in this study because of its international character. The congress-related characteristics of the contributing Turkish pediatric surgical centers were determined by reviewing their published papers in Pediyatrik Cerrahi Dergisi (Journal of the Turkish Association of Pediatric Surgeons) and PubMed Medline between 1981 and July 2001.

Results: A total of 1421 studies were presented in 17 congresses, with the leading subjects being gastrointestinal system 34 %, and genitourinary system 22 %. The total ratio of the experimental studies were 20 %, with the leading subjects; intestinal ischemia 30 % and, testicular lesions 22 %. The contribution of the other medical or surgical branches was only 7 % with a gradual decrease in last years. Sixtythree of the total 80 pediatric surgical centers presented their studies in 17 congresses and, 73 % of the presentations belonged to only 28 centers. Only 21 % of the presented studies were published as papers in Turkish or English.

Conclusion: National congresses clearly reflect the present state of pediatric surgery in our country. In spite of the developments in the pediatric urology, the lack of interest in the other subspecialty branches may lead to limitations of our field in the future. It must be stressed that only 1/5 of the presented studies were published as papers.

Key words: Turkish national congresses of pediatric surgery, Turkish pediatric surgical centers, Journal of the Turkish Association of Pediatric Surgeons, İnternet

Giriş

Ülkemizde çocuk cerrahı ve çocuk cerrahisi merkezlerinin sayısının tüm tıp dallarında olduğu gibi plansız şekilde artışı kaçınılmaz olarak bilimsel ve kişisel düzeyde kopukluklara yol açmaktadır. Yirmi yıl öncesinin çoğu dört büyük şehirde çalışan yaklaşık 20 kişilik çocuk cerrahisi ailesi günümüzde 80'in üzerinde hastanede çalışan 500'den çok hekimden oluşan büyük bir topluluk haline gelmiştir. Giderek artan iletişim eksikliğinin en çarpıcı göstergeleri Türkiye Çocuk Cerrahisi Derneği'nin üye sayısının hala 225 olması ⁽¹⁾ ve resmi yayın organı olan Pediatrik Cerrahi Dergisi'nin basıldığı şehirde bile tüm uzmanlara ulaşamamasıdır. Bilimsel toplantılar ve özellikle de ulusal kongreler bilimsel amaçları dışında bir dalın üyeleri arasındaki iletişim ve dayanışmanın artırılması amacını da taşımaktadır. Bu çalışmanın amaçlarından biri de kendi topluluğumuzu daha iyi tanımak ve tanıtmaktır.

Gereç ve Yöntem

Kongre verileri 1981-2000 arasında yapılan 18 Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongresi'nin 17'sinin özet kitapçıklarından elde edilmiş, 1989'da düzenlenmesi gereken 9. kongre aynı yıl yapılan 6. Uluslararası Çocuk Cerrahisi Kongresi içinde yer aldığından çalışma dışı bırakılmıştır. Merkezlerin kongre sunumlarının ne kadarını yazı haline getirdiklerinin belir-

lenebilmesi için resmi yayın organımız olan Pediatrik Cerrahi Dergisi'nin basılmış olan 31 sayısı ve internette "klinik adı and pediatric surgery" anahtar kelimeleri ile 1981-Temmuz 2001 arasındaki zaman dilimini içerecek şekilde PubMed Medline taranmıştır ^(3,4,5).

Bulgular

Genel özellikler: İlki 1981'de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı tarafından İzmir'de düzenlenen ulusal kongrelerin 2001 yılında ondokuzuncusu düzenlenecektir. 1. kongrede 1000 TL olan kayıt ücreti 19. kongrede 100 milyon TL olarak belirlenmiş ve 20 yılda 100 bin kat artış olmuştur. İlk başarılı sunum ödülü 1988'deki 8. kongrede verilmiş, ilk video sunumu 1997'deki 15. kongrede yapılmış, 1999'daki 17. kongreden itibaren bildiriler internet kanalıyla gönderilebilmeye başlanmıştır (Tablo I). İlk hemşire bildirisi 1. kongrede sunulduğu halde çocuk cerrahisi hemşireleri bağımsız tartışma ortamına kavuşmak için 12 yıl beklemiş ve 1995'teki 14. kongrede 6 bildiri ve 1 poster içeren ilk bağımsız hemşire oturumu (1. kongre) yapılmıştır.

Düzenleme kurulları: 17 kongrede 63 çocuk cerrahı 100 kez düzenleme kurulunda görev almış olup kongre başına 4 kişilik düzenleme kurulu düşmektedir. Bu kurullarda 5 çocuk cerrahı 23 kez (kişi başı-

Tablo I. Ulusal kongrelerin genel özellikleri.

Sayı	Tarih	Düzenleyen Merkez	Yer	Bildiri/yazar	Video	Poster/yazar	KB	DB	KP	DP
1	1-3 Haziran 1981	Ege ÇÇ	İzmir	54/200	-	-	52	2	-	-
2	17-18 Eylül 1982	TÇÇD	Ankara	19/91	-	-	17	2	-	-
3	7-8 Ekim 1983	Çukurova ÇÇ+TÇÇD	Adana	23/94	-	-	19	4	-	-
4	28-29 Eylül 1984	Cerrahpaşa ÇÇ+TCD	İstanbul	31/112	-	15/50	28	3	14	1
5	20-21 Eylül 1985	19 Mayıs ÇÇ+TCD	Samsun	26/99	-	15/46	25	1	15	-
6	25-27 Eylül 1986	TÇÇD+Bursa Devl. Hast.	Bursa	24/96	-	17/61	21	3	16	1
7	9-12 Eylül 1987	Erciyes ÇÇ+TCD	Kayseri	30/125	-	32/108	24	6	31	1
8	14-16 Eylül 1988	TÇÇD	Girne	31/101	-	16/46	20	11	16	-
10	3-7 Eylül 1990	Dicle ÇÇ+TCD	Diyarbakır	40/179	-	-	32	8	-	-
11	6-9 Kasım 1991	Akdeniz ÇÇ+TCD	Antalya	69/309	-	-	57	12	-	-
12	3-6 Kasım 1992	Ege+9 Eylül ÇÇ+TCD	Kuşadası	54/256	-	44/211	39	15	43	1
13	9-13 Mayıs 1994	Gazi ÇÇ+TCD	Marmaris	60/311	-	49/205	42	18	39	10
14	26-30 Eylül 1995	Marmara ÇÇ+TCD	Pamukkale	96/488	-	84/422	62	34	82	2
15	21-22 Temmuz 1997	TÇÇD	İstanbul	91/495	2/9	50/230	61	32	46	4
16	14-17 Ekim 1998	Çapa ÇÇ+TCD	Antalya	77/421	-	98/511	36	41	89	9
17	26-29 Eylül 1999	TÇÇD	Antalya	59/286	4/10	51/263	44	19	40	11
18	1-4 Ekim 2000	TÇÇD	Antalya	69/343	2/8	89/464	48	23	78	11

ÇÇ: Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, TÇÇD: Türkiye Çocuk Cerrahisi Derneği, KB: Klinik Bildiri, DB: Deneysel Bildiri, KP: Klinik Poster, DP: Deneysel Poster

Tablo II. Sözlü sunum ve poster konuları.

Ana Konular	Sayı (n=1421)	Tümüne Oranı	Sıklık Sırasına Göre Alt Konular
Mide-bağırsak sistemi	481	% 34	Hirschsprung hast % 10-Anal atrezi % 7-Apandisit % 6
Ürogenital sistem	312	% 22	Testis % 13-Hipospadi % 7-Vezikoureteral reflü % 6
Genel çocuk cerrahisi	194	% 13	Sepsis % 13-Parazitöz % 12-Laparoskopi/torakoskopi % 11
Göğüs içi hastalıklar	167	% 12	Özofagus atrezisi % 16-Korrozif özofajit % 13-Plevra % 12
Yaralanma	95	% 7	Karın % 18-Ürogenital % 16-Göğüs % 14
Tümörler	90	% 6	Germ hücreli tm. % 11-Wilms tm. % 11
Karın duvarı	57	% 4	Öne çıkan özel bir konu yok
Baş-boyun hastalıkları	25	% 2	Öne çıkan özel bir konu yok

Tablo III. Deneysel çalışma konuları.

Ana Konular	Sayı (n=285)	Tümüne Oranı	Öne Çıkan Özel Konular	Sayı	Tümüne Oranı
Mide-bağırsak sistemi	133	% 47	Bağırsak iskemisi/kısa bağırsak	86	% 30
Ürogenital sistem	89	% 31	Testis	62	% 22
Göğüs içi hastalıklar	28	% 10	Korrozif özofajit	23	% 8
Karın duvarı	18	% 6	Karın duvarı	18	% 6
Genel çocuk cerrahisi	10	% 4	Splenektomi	12	% 4
Yaralanma	7	% 2	Mesane ekstrofisi	11	% 4

Tablo IV. En çok deneysel çalışma sunan çocuk cerrahisi merkezleri.

Merkez	Deneysel Sunum Sayısı	Tüm Deneysel Sunumlara Oranı
Ege ÇÇ	31	% 11
Ankara ÇÇ	29	% 10
Dicle ÇÇ	25	% 9
Cerrahpaşa ÇÇ	23	% 8
Hacettepe ÇÇ	23	% 8
Selçuk ÇÇ	21	% 7

ÇÇ: Çocuk cerrahisi anabilim dalı

na 5 kez), kalan 58 çocuk cerrahisi ise 77 kez (kişi başına 1 kez) görev yapmıştır.

Bilimsel kurullar: 33 çocuk cerrahisi 115 kez görevlendirilmiş olup kongre başına 2 kişi düşmektedir. Bu kurullarda 6 çocuk cerrahisi 48 kez (kişi başına 8 kez), kalan 27 çocuk cerrahisi ise 67 kez (kişi başına 2 kez) görev almıştır.

Oturum başkanlığı: 17 kongredeki 150 oturumda 69 çocuk cerrahisi 300 kez başkanlık yapmıştır. Kongre başına ortama 9 oturum düşmektedir. 6 çocuk cerrahisi 49 kez (kişi başına 8 kez), kalan 63 çocuk cerrahisi ise 251 kez (kişi başına 4 kez) görevlendirilmiştir.

Yukarıdaki üç görev alanında 13 çocuk cerrahisi tüm görevlerin % 23'ünü, 148 çocuk cerrahisi ise % 77'sini üstlenmiştir.

Yabancı katılımcı/konuklar: 1.kongre dışındaki 17 kongrede 21 ayrı ülkeden 215 yabancı katılımcı bulunduğu saptanmıştır. Ülkeler arasında 20'den fazla isimle İsrail, ABD, Almanya ve Japonya başı çekmekte olup kongre başına özel olarak davet edilen konuklarla birlikte 13 yabancı katılımcı düşmektedir. Bu arada 1988'deki 8. kongrede yabancı konuklara oturum başkanlığı görevi verildiği de saptanmıştır.

Kongre dili: 1991'deki 11. kongreden itibaren "Ulusal" kongrelerimizde İngilizce sunumlar belirmiştir. Bu dönemde yapılan 1046 sunumun 272'si (% 26) İngilizce olup 195'i (% 72) Türk çocuk cerrahilerine, 77'si (% 28) ise yabancılara aittir. 11. kongrede bir günün tamamen İngilizce sunumlara ayrıldığı, 1994'teki 13. kongrede ise duyuruların İngilizce olduğu ve özetlerin yalnız İngilizce istendiği dikkati çekmiştir. En çok İngilizce sunumu olan merkezler sırasıyla Hacettepe, 9 Eylül, Ege, Cerrahpaşa ve Marmara çocuk cerrahisi klinikleridir.

Özel konulu toplantılar: 17 kongrede 80 adet panel, geleneksel ders, kurs, konferans, köşebaşı toplantısı gibi çeşitli özel toplantılar yapılmış, ancak 5 geleneksel dersin konu ve anlatıcıları belirlenemediğinden 75'i değerlendirilebilmiştir. Bu toplantıların % 59'unda yabancı konuşmacılar görev almış, en son 1990'daki 10. kongrede verilen geleneksel ders bu

Tablo V. Sunumlarından yaptıkları yabancı yayın sayı (A) ve yüzdesine (B) göre çocuk cerrahisi merkezleri.

A		B		Sunumu Yazma Yüzdesi
Merkez	Yabancı Yayın Sayısı	Merkez	Yabancı Yayın Sayısı (Toplam)	
Hacettepe ÇÇ	34	Hacettepe ÇÇ	157	% 39
Ege ÇÇ	13	9 Eylül ÇÇ	31	% 36
9 Eylül ÇÇ	12	İnönü ÇÇ	10	% 30
Cerrahpaşa ÇÇ	10	Selçuk ÇÇ	13	% 24
Erciyes ÇÇ	8	Erciyes ÇÇ	21	% 21

ÇÇ: Çocuk cerrahisi anabilim dalı

Tablo VI. Sunumlarından yaptıkları Pediatrik Cerrahi Dergisi yayını sayı (A) ve yüzdesine (B) göre çocuk cerrahisi merkezleri.

A		B		Sunumu PCD'ye Yazma Yüzdesi
Merkez	PCD Yazısı Sayısı	Merkez	PCD Yazısı Sayısı (Toplam)	
Cerrahpaşa ÇÇ	12	Dicle ÇÇ	16	% 21
Ege ÇÇ	10	19 Mayıs ÇÇ	20	% 21
Çapa ÇÇ	9	SSK Bakırköy İst.	3	% 20
Dicle ÇÇ	9	KTÜ ÇÇ	13	% 20
19 Mayıs ÇÇ	8	O. Gazi ÇÇ	2	% 20

ÇÇ: Çocuk cerrahisi anabilim dalı, PCD: Pediatrik Cerrahi Dergisi

kongreden itibaren yerini konferanslara bırakmıştır. İşlenen konuların % 50'sini mide-bağırsak sistemi ve ürogenital sistem oluştururken; en sık yenidoğan cerrahisi (% 9) ve gastroözofageal reflü (% 5) üzerinde durulduğu belirlenmiştir.

Çocuk cerrahisi merkezlerinin ortak çalışmaları: 17 kongredeki 1421 sunumun yalnız 53'ü (% 4) birden fazla merkezin ortak çalışması olup; bunların % 64'ü iki üniversite kliniğinin, % 36'sı ise bir üniversite ile bir hizmet hastanesinin bilimsel işbirliğinin ürünüdür. Çalışmaların yalnız biri çok merkezli olup 6 eğitim hastanesine aittir. Ege çocuk cerrahisi en çok bilimsel işbirliği yapan merkez olarak dikkati çekmiştir.

Ortak sunum yapılan çocuk cerrahisi dışı dallar: Özet kitaplarında yazar kurumlarının ayrı ayrı belirtilme alışkanlığının yerleşmemiş olması bu konuda kesin bir değerlendirme yapılmasını önlemektedir. Saptanabildiği kadarıyla çocuk cerrahları başta çocuk sağlığı ve hastalıkları, patoloji, radyoloji, anesteziyoloji ve nükleer tıp olmak üzere 43 ayrı dal ile bilimsel işbirliği içinde çalışmıştır.

Çocuk cerrahisi dışındaki dalların sunumları: Genel cerrahi (31), çocuk sağlığı ve hastalıkları (24), üroloji (13), göğüs cerrahisi (12) ve anesteziyoloji

(8) başta olmak üzere 12 ayrı dalın toplam 101 sunumu saptanmış olup bunlar tüm sunumların % 7'sidir. Diğer dallara ait sunumlar 1981-1990 arasındaki tüm sunumların % 21'ini oluştururken, 1991-2000 arasındaki kongrelerde bu oran % 2'dir.

Sözlü sunum ve posterler: 17 kongrede 861 sözlü sunum, 5 kongrede poster kabul edilmediği için 12 kongrede 560 poster sunumu yapılmıştır. Toplam 1421 sunumda 6650 yazar adı vardır ve sunum başına ortalama 5 (1-13 ad arası) yazar düşmektedir (Tablo I). Sunumların konu dağılımı Tablo II de verilmiştir. Tüm sunumların % 73'ü 10 veya daha çok sunumu bulunan 28 merkeze aittir. 17 kongrenin tümüne Cerrahpaşa, Çukurova, Ege ve Dr. Sami Ulus Çocuk Hastanesi olmak üzere yalnız 4 merkez katılırken; 13 merkez 10-14 kongreye, 11 merkez ise 3-9 kongreye katılmıştır. Kongre başına düşen ortalama sunum sayısında 8 sunum ile Ege çocuk cerrahisi başı çekmekte, bunu Dr Behçet Uz Hastanesi (7), Ankara Tıp (6), Cerrahpaşa (6) ve Hacettepe (6) çocuk cerrahisi klinikleri izlemektedir. Sunumlarında poster oranı en çok olan merkez % 77 ile SSK Tepecik Hastanesi, en az olan merkez ise % 13 ile Hacettepe çocuk cerrahisidir.

Deneysel çalışmalar: 861 sözlü sunumun 234'ü (% 27), 560 posterin 51'i (% 9) olmak üzere 1421 su-

numun 285'i (% 20) deneysel çalışmalardır. 1981-1990 arasında (1-10. kongreler) tüm sunumların % 12'sini oluşturan deneysel çalışmalar, 1991-2000 arasında (11-18. kongreler) tüm sunumların % 23'ünü oluşturacak kadar artış göstermiştir. En çok deneysel çalışma % 29 ile 16.kongrede (1998), en az deneysel çalışma ise % 2 ile 5. kongrede (1985) sunulmuştur. Deneysel çalışmaların konuları Tablo III'te sıralanmıştır. Çalışmalarda en çok (% 80) kullanılan denek sıçan olup; bunu % 5 ile tavuk embriyosu, % 3'er ile kobay ve köpek izlemekte, kalan % 5'i domuz, keçi, koyun ve kedi oluşturmaktadır. 12 çalışmanın (% 4) özetinde hangi deney hayvanının kullanıldığının yazılı olmaması ilginç bir bulgu olarak dikkati çekmiştir. Kongrelere katılan 64 çocuk cerrahisi merkezinin yalnız 36'sı deneysel çalışma sunmuş olup; bunların 32'si eğitim, 4'ü hizmet hastanesidir. Dört hizmet hastanesine ait 6 çalışma tüm deneysel çalışmaların % 2'sini oluşturmaktadır. En çok deneysel çalışma sunan merkezler Tablo IV'te sıralanmıştır.

Kongre sunumlarının dergi yazısı haline getirilmesi: 10 ve daha çok sunumu olan 28 çocuk cerrahisi merkezine ait toplam 1042 sunumun 217'si (% 21) yazı haline getirilmiş; 122'si (% 12) Medline'da yer alan dergilerde, 95'i (% 9) ise Pediatrik Cerrahi Dergisi'nde yayımlanmıştır (Tablo V, VI).

Tartışma

Kongre görevleri: Bulgular bu görevlerin çoğunun belirli kişilerce üstlenildiğini göstermektedir. Düzenleme kurullarının yerel yerine bölgesel olması, oturma başkanlıklarının 2 yerine 3 kişiye verilerek en azından bir kıdemli üyeye fırsat tanınması, bilimsel kurulların günümüzde internet olanağının da yaygınlaştığı göz önünde tutularak genişletilmesi daha yaygın bir katılım dolayısıyla da sahiplenmeye sağlayacaktır. Kongrelerde amaç sunum sayılarının değil niteliklerinin artması olduğuna göre özellikle bilimsel kurulların genişletilmesi üye başına düşen değerlendirilecek çalışma sayısının azalmasını, sonuçta da nitelik artışını getirecektir.

Yabancı konuk ve katılımcılar: Sayı olarak 215 yabancı katılımcı fazla gibi görünse bile çoğunun davet edilen konuklar olması; kalanların hemen tamamının direkt olarak kongreye katılmayıp o ülkelere

gözetimci olarak gitmiş Türk çocuk cerrahlarının çalışmalarında isim olarak yer alması ya da 1997 İstanbul BAPS Kongresi'nde olduğu gibi bir başka nedenle Türkiye'ye gelmiş olmaları nedeniyle bildiri vermesi gerçekleri göz ardı edilmemelidir. Sonuç olarak kongrelerimiz uluslararası alanda fazla tanınmamaktadır.

Kongre dili: Kongrelerimiz "ulusal" olduğu ve yukarıda belirtildiği gibi az sayıda yabancı katılımcı bulunduğu halde İngilizce sunum yapılması ilginç bir eğilimdir. Bu eğilim bir ölçüde yabancı kongre sunumları için alıştırma yapma çabasıyla açıklanabilirse de tüm üyelerimiz İngilizceye tam anlamıyla hakim olmadığına göre Türk katılımcılara saygısızlık şeklinde de yorumlanabilir. Ayrıca Türkiye'de, bir ulusal kongrede, iki Türk'ün karşılıklı İngilizce konuşmaları kabul edilebilir değildir. Bu sorunun çözümü yabancı konukların sorularını çevirmen aracılığıyla sorması ve yanıtların da yine çevirmen aracılığıyla verilmesidir. Dil konusunda üzerinde durulması gereken diğer bir sorun da günlük yaşamda olduğu gibi bilimsel alanda da kendini gösteren dil kirlenmesidir. Üyelerimizin büyük çoğunluğu Türkçe sözcükler yerine yabancı kökenli sözcükleri tercih etmekte olup bu durum tıbbi/bilimsel terimlerin Türkçe tam karşılıkları olmadığı özürü ile açıklanamayacak ölçüde yaygınlık kazanmıştır. Sunum başlıklarında bile "rat, asosiye, opere, prezante, reküran..." gibi çok sayıda yabancı dillerden hatalı şekilde türetilmiş ya da aynen alınmış sözcük bulunmaktadır. 1981'deki 1. kongrenin 54 sunumunun başlıklarında bu tip sözcüklerin kullanılma oranı % 35 iken, 2000 yılındaki 18. kongrenin 160 sunumunun başlıklarında bu oranın % 66'ya çıkmış olması düşündürücüdür. Sorunun kalıcı çözümü TÇCD bünyesinde dil bilimcilerin de katılımıyla bir komisyon oluşturularak dalımıza özel bir terim sözlüğü hazırlanmasıdır. Uzun zaman alacağı kesin olan böyle bir çalışmanın tamamlanmasına dek geçecek sürenin verimli şekilde değerlendirilebilmesi, bilimsel kurulların sunumların bilimsel içeriği kadar sözcük seçimlerini de denetleyerek yazarları uyarmasıyla olasıdır. Özellikle genç hekimlere "sıçan" yerine "rat" sözcüğünün kullanılmasının çalışmanın daha bilimsel hale gelmesini sağlamayacağından bıkmadan hatırlatılması bir görev olarak kabul edilmelidir.

Özel toplantılar: Alanında önde gelen yabancı konukların verdiği konferansların yararı tartışmasızdır ancak bu toplantılar tarafsız bir gözle incelendiğinde çoğunun tek kişilik bir konuşma halinde geçtiği, sunumun ne kadar iyi olduğunu belirten birkaç kişi dışında arzulanan gerçek bir tartışma ortamının bulunmadığı görülecektir. Sorun yine dilden kaynaklanmakta olup çözümü bu tip toplantılarda Türkçe soru sorulmasını sağlayacak bir çevirmenin görevlendirilmesidir. Yeni başlanan köşe başı toplantıları resmiyetten uzak, rahat bir konuşma ortamı sağlamakta ama katılımcılar çoğu kez hazırlıksız olduğundan toplantının sonunda cümlenin yarıda kaldığı duygusu belirlemektedir. Bu toplantıların konularının uzun süre önce belirlenerek katılımcılardan kendi verilerini de getirmelerinin istenmesi hem verimi arttıracak hem de özlenen bilimsel işbirliği ortamının doğmasına katkıda bulunacaktır.

Çocuk cerrahlarının ortak çalışmaları: Bu tip çalışmalar hem umulandan azdır hem de dikkatli incelendiklerinde çoğunun sistemli bir işbirliği ürünü olmak yerine bir merkezden uzmanlık alan hekimin desteklenmesine yönelik oldukları gözlenmektedir. Merkezler arasında sistemli ve kalıcı bir bilimsel işbirliği ancak ileriye dönük özel çalışma gruplarının oluşturulmasıyla sağlanabilecektir. Ulusal kongrelerimizin en büyük eksikliklerinden biri de bu tip grupların oluşturulmasına zemin hazırlayabilecek özel oturumların bulunmamasıdır. Ayrıca özellikle hizmet hastanelerinde çalışan meslekdaşlarımızın benzer hastanelerle şehir/bölge düzeyinde işbirliği yapmaları halinde olgu bildirimleri yerine geniş hasta serileri yayınlatabilecekleri gerçeği üzerinde düşünmelerinde büyük yarar vardır.

Çocuk cerrahisi dışı dallar: Günümüzdeki bilgi birikimi ve bilginin giderek özelleşmesi bir dalın tek başına çalışma yürütmesini neredeyse olanaksız hale getirdiğinden diğer dallarla işbirliği kaçınılmazdır. Çocuk cerrahlarının diğer cerrahi dallar arasında bu tip işbirliğine en yatkın grubu oluşturduğu rahatça söylenebilir. Artan özel dal kongre sayıları ve kongre ücretlerinin hekimlerin parasal olanaklarının üzerine çıkması çocuk cerrahisi kongrelerine diğer dalların sunum ile katılmalarını büyük ölçüde azaltmıştır ve gelecekte özellikle davet edilmedikçe bu tip katılımların tamamen ortadan kalkması beklenmesi gereken bir durumdur.

Sunulan çalışmalar: Çalışmaların konu dağılımı genel çocuk cerrahisi dışında en çok ilgilenilen yarı dalın çocuk ürolojisi olduğunu göstermektedir. Bu alanda dikkati çeken nokta aynı ilginin çocuk-geçmiş jinekolojisine yönelmeyecek bu alanın jinekologlara bırakılmış olmasıdır. Aynı ilgi yoğunlaşmasının özellikle göğüs hastalıklarına yöneltilmemesi halinde gelecekte akciğer patolojilerinin çoğunun göğüs cerrahları tarafından üstlenilmesi kaçınılmazdır. Baş-boyun patolojilerinin çoğu halen kulak-burun-boğaz uzmanlarınca, tiroid hastalıkları ise genel cerrahlarca üstlenilmiş durumdadır. Çocuk tümörlerinin yalnız çocuk cerrahlarınca üstlenilmiş olmasına karşın bu alanda belirgin bir açık vardır. Konu ile ilgili çalışmaların çoğu olgu sunumları ya da cerrahi özelliklerin vurgulanması şeklinde olup uzun izlemli, planlı bir ekip çalışmasının ürünü serilere rastlanmamaktadır. Ülkemizde çocuk cerrahlarının çalışmalarını inceleyen bir hekimin herhangi bir çocuk tümörünün sıklığı, tanı standartları ve iyileşme oranı gibi özellikleri hakkında net bir bilgi edinme olanağı yoktur. Kongre sunumları arasında ileriye dönük çalışma ürünü olanların yok denecek kadar az olması üzerinde durulması gereken bir eksikliklerdir. Bu tip çalışmaların yalnız kişilerin özel ilgisine bırakılmasının yeterli olmadığı çocuk cerrahisinin kurulmasından günümüze dek geçen uzun süre içinde anlaşılması olmalıdır. Günceli yakalamadan yeni bilgi üretme çabasının boşuna olacağını bilincine vararak daha fazla vakit kaybetmeden alt çalışma gruplarının oluşturulmasına çalışmak, en azından birlikte olduğumuz ulusal kongrelerimizde konuyu tartışmaya açmak ailemizin her üyesi tarafından bilimsel bir görev olarak kabul edilmelidir.

Deneyisel çalışmalar: Ülkemizde bilime ve bilim insanlarına verilen değer ile bununla bağlantılı olarak bilimsel çalışma koşulları göz önüne alındığında, çocuk cerrahlarının deneyisel çalışmalarda olanakları aştıkları söylenebilir. Hizmet hastanelerinde deneyisel çalışma yapılamaması bu hastanelerin yapı ve amaçları gereği olağandır ve bu merkezlerde yapılan çalışmalar hastaneye değil tamamen çalışmayı yapan çocuk cerrahına mal edilmelidir. Deneyisel çalışmaların çoğunda sıçan kullanılması yine ülkemizdeki olanakların kısıtlılığı ile açıklanabilir. Dikkati çeken noktalardan biri de özellikle iskemi-reperfüzyon başta olmak üzere bazı konularda farklı merkezlerin yaklaşık aynı zamanda hemen hemen

aynı deneysel çalışmaları yapmış olmasdır. Bu durum bilimde olağandır ama merkezler arasında yeterli bir bilimsel işbirliği bulunması halinde daha az zaman ve masrafla daha kapsamlı ortak çalışmalar yapılabilirdiği dūřüncesini akla getirmektedir. Deneysel çalışmanın özel bir ilgi gerektirdiği ve bu ilginin doğal olarak her hekimde bulunmasının zorunlu olmadđı göz önüne alınarak kongrelerimizde deneysel çalışmaların aralara serpiştirilmesi yerine özel oturumlar şeklinde düzenlenmesi konuya ilgi duyanların daha verimli şekilde tartışmalarını sağlayacaktır.

Sunumların yazılması: Yalnız iki kaynak (4,5) kullanılarak yapılan bir taramanın gerçek rakamları yansıması doğal olarak olası değildir. Sürekli olarak kısıtlı olanaklardan bahsedilmesine karşın ülkemizde özel hastaneler de dahil olmak üzere hemen her sağlık kuruluşunun bir dergisinin bulunması ilginçtir. Çocuk Cerrahisi Yayınlar İndeksi (2) kabaca tarandığında çocuk cerrahlarının 80'den fazla yerel/özel tıp dergisine yazı göndermiş oldukları, yani bilimsel yönden gayretli oldukları ölçüde bilimsel savurganlık da yaptıkları göze çarpmaktadır. Kongre sunumlarının bir kısmının bu tıp dergilerde yer aldığı görülmüş ama bunlar çoğu kez basıldığı şehirin dışına çıkmadığından ve hakemli dergi olmadıklarından çalışmamızda değerlendirmeye alınmamıştır. Geçmişte bazı üyelerimizin mensubu oldukları üniversitenin yerel dergisine yazı çağırısı yaptığı, ama aynı çabayı el birliğiyle yaşatmak zorunda olduğumuz Pediyatrik Cerrahi Dergisi için göstermediği de gözlenmiştir. Çalışmamızın verileri çocuk cerrahlarının ulusal kongre için hazırladıkları her 10 sunumdan 8'inin bir süre sonra unutulduğunu ve

ulusal bilgi birikimine herhangi bir katkıda bulunmadığını göstermektedir. Bu durumun nedenlerinden biri hemen her kongre öncesi bildiri gönderme süresinin uzatılmasından anlaşıldığı kadarıyla sunumların bir kısmının aceleyle son anda hazırlanması olabilir. Kongrelerde sunum sonrası tartışma sürelerinin çok kısa olması hatta çođu kez iptal edilmesi sonucu çalışmanın yazı haline getirilmesinde yol gösterici olabilecek yapıcı eleştirilerden mahrum kalınmasının da bir neden olarak dūřünülmesi gereklidir.

Sonuç olarak kongrelerimiz 20 yılın ardından kalıcı olduklarını ve arzulanan ölçüde olmasa bile bilimsel değerlerini ispatlamıştır. Özellikle bilimsel açıdan eksikliklerin giderilebilmesi için daha fazla sahiplenme, tartışma ve bilimsel dayanışmaya gerek vardır.

Kaynaklar

1. Başaklar C: TCCD Yönetim Kurulu üyesi, kişisel görüşme, Temmuz 2001
2. Keskin E, Tuncer R: Türkiye Çocuk Cerrahisi Yayınlar İndeksi (1962-1994). ukurova Üniversitesi Basımevi, Adana, 1995
3. 1981-2000 tarihleri arasındaki Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongrelerinin özet kitapçıkları (17 adet)
- 4.1 1987-2001 tarihleri arasında yayınlanmış olan Pediyatrik Cerrahi Dergileri (31 adet)
5. PubMed Medline (Kongrelerde 10 ve daha fazla sunumu olan 28 kliniğin 1981-temmuz 2001 arasındaki yayın başlıkları)

Teşekkür

Kongre kitapçıklarını biraraya getirebilmemi sağlayan sayın Cenk Büyükcinal, Tolga Dağlı ve Mehmet Emin şenocak'a teşekkür ederim.